

KOORDINATE POČETNE TAČKE

N 43° 9' 19.03"
E 019° 7' 16.22"

Ruta počinje u centru Žabljaka.

Alternativni putevi do Durmitorskog prstena su i putevi R-16 (iz Plužina) ili M-6 (iz Savnika).

VAŽNI BROJEVI TELEFONA

- Montenegro Call-Center: 0 8000 1300
Hitna pomoć: 112
Policija: 122
Pomoć na putu/Auto moto savez Crne Gore: 19807
Gorska služba spasavanja Crne Gore: +382 (0) 40 256 084

Obilazak "Durmitorskog prstena" može biti organizovan...
Održavanje i srećan put!

DOBRODOŠLI

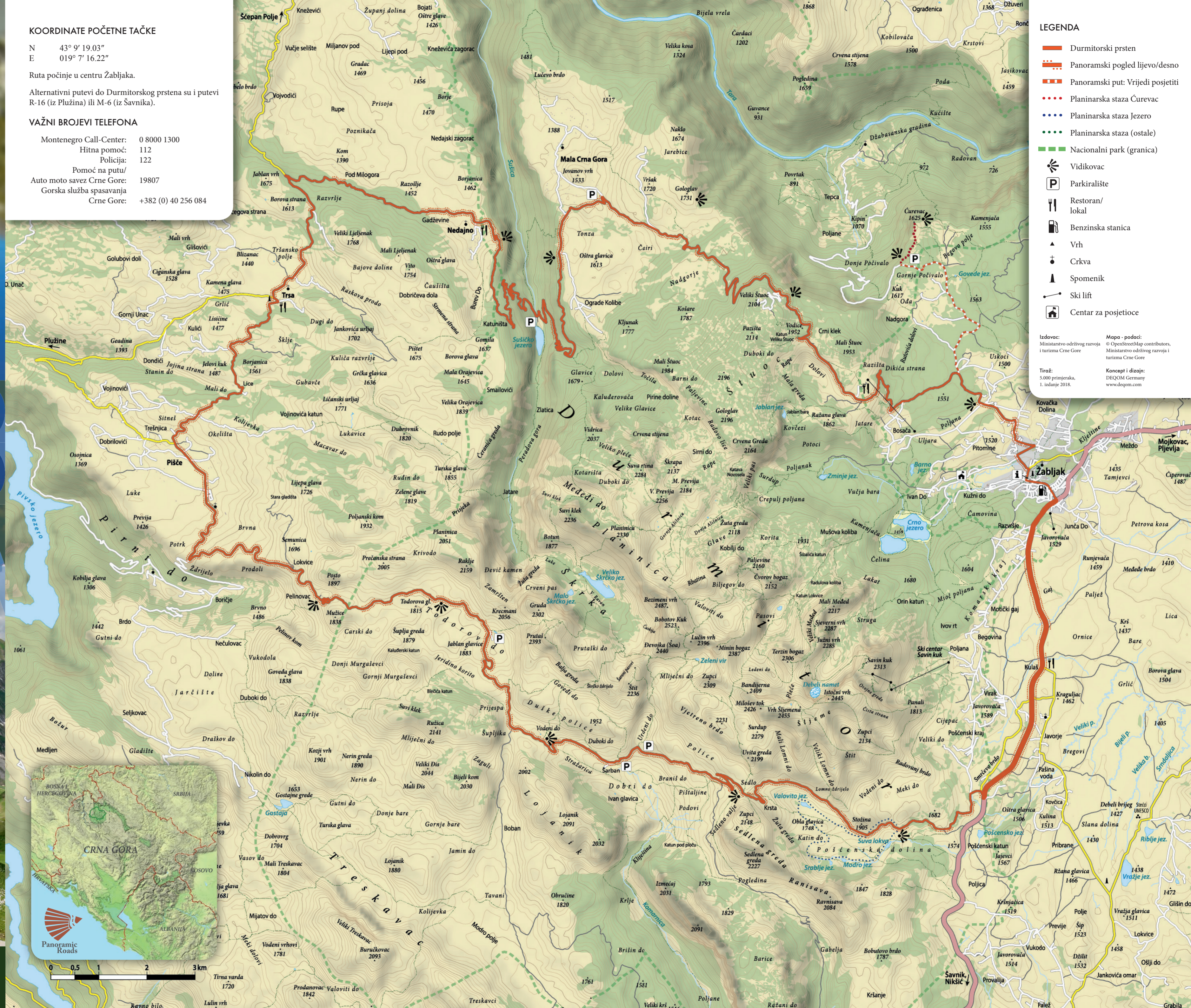
PANORAMSKI PUTEVI

PANORAMSKI PUTEVI

Besplatna mapa

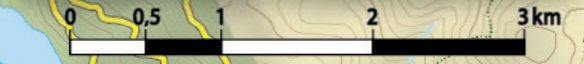

DURMITORSKI PRSTEN

- LEGENDA
Durmitorski prsten
Panoramski pogled lijevo/desno
Panoramski put: Vrijedi posjetiti
Planinarska staza Čurevac
Planinarska staza Jezero
Planinarska staza (ostale)
Nacionalni park (granica)
Vidikovac
Parkiralište
Restoran/ lokal
Benzinska stanica
Vrh
Crkva
Spomenik
Ski lift
Centar za posjetioce

Izdavač:
Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore
Mapa - podaci:
© OpenStreetMap contributors,
Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore
Tirozi:
5.000 primjeraka,
1. izdanje 2018.
Koncept i dizajn:
DEQOM Germany
www.deqom.com

AUDIO VODIČ

Audio vodič za pametne telefone nudi vam zanimljive informacije o „Durmitorskom prstenu“. Aplikacija je dostupna za iOS, Android i Windows telefone. Informacije o ruti i GPS podatke možete preuzeti na sledećem linku:

www.panoramski.putevi.montenegro.travel

Pogled sa Ćurevca (1.625 mnv) na kanjon rijeke Tare

Pogled na Sedlo

PRAKTIČNI SAVJETI

Panoramski put „Durmitorski prsten“, asfaltiran je čitavom dužinom. Uski, krivudavi, planinski put, vodi vas do 1950 mnv.

Zimi je, zbog vremenskih prilika, uglavnom zatvoren. Idealan period za posjetu je od maja do oktobra, međutim, uvijek se informišite o tome da li je i tada cjelokupna ruta prohodna. Nakon zimskih mjeseci i kiše može doći do odrona i oštećenja puta, pa posebno vodite računa kada budete vozili kroz kanjon Sušice. Takođe, ruta nije preporučljiva za velike kampere (duže od 7m, šire od 2,30m i višočije od 2.90 m). Vozači manjih kampera i prikolica moraju biti iskusni u vožnji uskim planinskim putevima. U oba smjera „Durmitorskog prstena“ postavljena je odgovarajuća signalizacija.

Preporučujemo da u obilazak rute krenete u smjeru suprotnom od kazaljke na satu. Za kampere preporučujemo da rutu pređete u smjeru kazaljke na satu. Pratite braon putokaze sa logom „Panoramic roads“ i brojem 2.

Na panoramskom putu ne postoje benzinske stanice, zato blagovremeno obezbijedite dovoljne količine goriva. Možete koristiti benzinske pumpe u Žabljaku, Šavniku ili Plužinama. Imajte na umu da se meteorološki uslovi na planini razlikuju od vremenskih uslova u drugim dijelovima zemlje. Obezbijedite odjeću prikladnu vremenskim uslovima i sredstva za zaštitu od sunca. Ako idete na planinarenje, unaprijed se informišite o vremenskim uslovima i obezbijedite odgovarajuću opremu.

PRAVILA SAOBRAĆAJA KOJA VAŽE U CRNOJ GORI

- Svjetla na vozilu moraju biti uključena i danju.
- U vozilu morate imati:
  - > Prsluk sa svjetlosno reflektujućim osobinama
  - > Komplet za prvu pomoć
  - > U zavisnosti od vremenskih prilika, zimsku opremu odnosno lanci za snijeg
- Dozvoljena količina alkohola u krvi 0,3 promila.
- Najveća dozvoljena brzina je:
  - > 50 km/h u naselju
  - > 80 km/h izvan naselja

NACIONALNI PARK DURMITOR

Nacionalni park Durmitor je osnovan 1952. godine i prostire se na teritoriji pet opština: Žabljak, Pljevlja, Šavnik, Plužine i Mojkovac.

Obuhvata površinu od 32.519 ha. Od 1980. godine se nalazi pod zaštitom UNESCO-a. Osnovna odlika reljefa durmitorskog područja jeste prostrana visoravan na 1.500 mnv, koju presjecaju duboke kanjonske doline i sa koje se uzdižu brojni planinski vrhovi od kojih je 48 na preko 2.000 mnv.

Najniža tačka na prostoru Nacionalnog parka nalazi se ispod vrela „Nozdruć“ 506 mnv, dok najvišu tačku predstavlja vrh Bobotov kuk 2.523 mnv. Postoje različita objašnjenja kako je nastao naziv Durmitor. Nejasno je da li je ime izvedeno iz keltskog „dru-mi-tore“, što znači „voda sa planine“, ili pak potiče od latinske riječi „dormire“, što se može prevesti kao „planina na kojoj bogovi spavaju“.

U Nacionalnom parku postoji preko 1.600 vrsta biljaka. U njemu postoji više ekosistema i on je stanište za oko 50 vrsta sisara i 173 vrste ptica. U šumama Nacionalnog parka žive lisice, srne, kune, mrki medvjedi, vukovi i druge vrste. Strme strane planina su idealan životni prostor za divokoze, kao i rijetke ptice kao što su suri orao, sivi soko, jastreb, veliki i mali tetrijeb.

Durmitor karakteriše veliki broj geoloških specifičnosti. To su na primjer 18 glečerskih jezera, koja se još i nazivaju „gorske oči“. Iz 748 izvora izvire kristalno čista voda.

Na Durmitoru u Velikoj kalici, nalazi se mali glečer „Debeli namet“ koji je jedan od najjužnijih glečera u Evropi.

Na području Nacionalnog parka nalaze se 304 speleološka objekta, od kojih su 186 jame i 118 pećine. Jama na „Vjetrenim brdima“ je duboka 897 m i predstavlja najdublju jamu na Balkanu.

Informacije o cijenama ulaznica za Nacionalni park možete naći na sljedećem linku: <http://nparkovi.me/cjenovnik-durmitor/>

Ulaznice možete kupiti direktno kod čuvara na parkiralištima (npr. Sedlo, Ćurevac, Prutaš), duž Durmitorskog prstena.

PARK PRIRODE PIVA

Park prirode Piva osnovan je 2015. godine i prvi je park ovog tipa u Crnoj Gori. Zaštićeno područje obuhvata 325 km² i omiljeno je mjesto za odmor zbog svog raznolikog pejzaža i prirodnih ljepota u njemu. Pejzažem dominiraju vrhovi Pivske planine kao što su Bioč (2.397 mnv), Maglič (2.386 mnv) i Volujak (2.336 mnv). Ovdje možete naći preko 1.500 vrsta biljaka i 2.000 vrsta pečuraka.

U šumama parka prirode žive razne vrste životinja, između ostalog: medvjedi, divlje svinje, srne i tetrijebi. Posjetioci koriste park za planinarenje, vožnju planinskog bicikla ili rafting. Postoji i široka ponuda drugih aktivnosti kao što su zip line, pećanje, jahanje ili kanjoninng.

Informacije o trenutnim cijenama ulaznica za Park prirode možete naći na sljedećem linku <http://www.en.parkpiva.me/cjenovnik>

ŽABLJAK

Žabljak je centar Durmitorskog kraja. Nalazi se na 1.456 mnv i time je gradsko naselje na najvišoj nadmorskoj visini u jugoistočnoj Evropi. Gradsko jezgro ima nešto manje od 2.000, a opština oko 3.500 stanovnika. Po predanju, Iliri i Kelti su nekada živjeli na ovom području. Kasnije su došli Rimljani i Sloveni. U XV vijeku kraj su osvojili Turci. Tek 1878. godine Žabljak i durmitorski kraj su postali dio Crne Gore.

Po kazivanju, današnji naziv potiče od riječi žaba. Ime Žabljak se koristi od 1870. godine. U tom vremenu su izgrađene i crkva Svetog preobraženja i škola. Samo naselje se razvilo tek u posljednjih 100 do 150 godina. Tokom Drugog svjetskog rata na Žabljaku i okolini vodene su žestoke borbe i grad je skoro u potpunosti bio uništen. Grad je postepeno obnavljan i razvio se u turistički centar, prije svega zbog ljetnje svježine i zimskih sportova.

Žabljak je jedan od centara zimskih sportova u zemlji. Žičare u ski centru Savin kuk vode do 2.213 mnv, gdje vas očekuju staze za sve uzraste. Za skijaše - početnike i porodice idealna je Javorovača koja se nalazi u blizini centra grada. Iz centra Žabljaka možete za kratko vrijeme stići pješke do Nacionalnog parka „Durmitor“. Svakako treba posjetiti i Crno jezero oko koga vodi 3,6 km duga edukativna staza (koju možete obići za oko 1 sat).

ĆUREVAC

Iako možda ne želite da planinarite, svakako bi trebalo da svratite do Ćurevca. Vec sa parkinga uživate u zadivljujućem pogledu na kanjon rijeke Tare. Pratite 3 km asfaltni put u pravcu Tepaca i Nadgore do parkinga (naplatne rampe za ulazak u nacionalni park). Planinarska staza do Ćurevca (1.625 mnv) je duga oko 1,1 km (laka ruta) i za nju je potrebno isplanirati sat vremena. Kamenita staza, koja je na pojedinim mjestima dosta uska, prolazi obodom kanjona Tare. Tokom kišnog vremena, staza može biti klizava i tada je potrebno biti posebno oprezan. Ćurevac vas dočekuje sa panoramskim pogledom od 360 stepeni i lijepim pogledom na Taru i selo Tepca. Nazad se vraćate istim putem.

KANJON RIJEKE TARE

Kanjon Tare je impresivno čudo prirode. On je najdublji kanjon u Evropi i nakon Velikog kanjona u SAD-u važi za drugi kanjon po dubini u svijetu.

Visinska razlika između oboda i dna kanjona iznosi do 1.300 m. Ovaj kanjon dužine 78 km formirala je rijeka Tara. Zbog njene kristalno čiste vode ova rijeka se još naziva i „suzum Evrope“. Sa svojih 145 km, to je i najduža rijeka u Crnoj Gori. Jedinstvena priroda ovog područja je posebno blago koje čuva kanjon Tare. Na obodima rijeke nalazi se veliki broj endemičnih i reliktnih vrsta biljaka. Posebno impresivni su crni borovi u rezervatu Crna pada koji su visoki do 50 m i stari preko 400 godina. U stijenama i šumama duž rijeke nastanjeno je 130 vrsta ptica. Od 1977. godine kanjon Tare je dio UNESCO programa „Čovjek i biosfera“.

Tarom su, 1932. godine, po prvi put plovili kanui od izvorišta do ušća rijeke Pive. Danas je rafting tura Tarom jedna od najpopularnijih aktivnosti za turiste koji dolaze iz cijelog svijeta.

OD BOŠAČE DO ŠTUOCA

Malo selo Bosača, sa samo 10 stanovnika nalazi se na oko 1.600 mnv na padinama Štuoca i važi za prostorno najviše selo na Balkanu. Ovdje je napravljena prva žičara u regionu, pa je selo nekada bilo centar zimskih sportova, gdje su se organizovala i skijaška takmičenja.

Na putu ka vrhu planine, sa desne strane prolazite pored tradicionalnog restorana „Momčilov grad“, dok vam se lijevo pruža panorama durmitorskih planina. Impre-

sivne su i padine Crvene grede (2.164 mnv). Četinarska šuma na obroncima planine sprečava pogled sa puta na Jablan jezero. Ime je dobilo po cvijetu jablan koji u proljeće cvjeta na obodima jezera.

Put na kraju prelazi preko prevoja između Velikog (2.104 mnv) i Malog (1.953 mnv) Štuoca, koji se još naziva i kapijom ka Maloj Crnoj Gori, nalazi se na 1.952 mnv i predstavlja najvišu tačku na Durmitorskom prstenu.

NASTAVLJAMO DALJE KA MALOJ CRNOJ GORI

Panoramski put prolazi ispod Velikog Štuoca, samom ivicom kanjona Tare. Ruta dalje vodi krivudavim putem kroz šume. Na oštrom zavoju na kraju stižete do sela Mala Crna Gora. Ime Mala Crna Gora potiče iz vremena turske vladavine i tada nije imalo nikakve veze sa imenom zemlje. Zvaničan naziv utvrđen je tek od 1950. godine. Od te godine selo pripada opštini Žabljak i tek tada je imenu dodata riječ „Mala“.

Mala Crna Gora je poznata po tome da su zimi putevi ka selu neprohodni čime su stanovnici sela mjesecima odsječeni od ostatka zemlje. Nerijetko se desi da u ovom kraju padne snijeg visine i 2 m, a zbog jakog vjetro formiraju se nameti i do 10 m visine.

Sada u ovom selu tokom cijele godine živi samo 14 stanovnika. Ljudi u selu isključivo žive od stočarstva. Crkva Svetog spasa kod seoskog groblja potiče iz 1889. godine.

KANJON SUŠICE

Neposredno nakon Male Crne Gore možete napraviti pauzu kako biste uživali u 15 km dugom i do 700 m dubokom kanjonu Sušice.

Pazite da se ne okliznete i padnete: Padine su veoma strme!

Put dalje vodi nizbrdo do doline. Na dnu doline možete poći do Sušičkog jezera. Tokom ljetnjih mjeseci ovo jezero se potpuno isušuje.

NEDAJNO

Selo Nedajno nalazi se na Pivskoj planini. Trenutno 10 stanovnika živi u ovom selu. Tu ćete naći mjesto za predah i osvježjenje, a iznad sela se nalazi crkva Svetog Jovana, sagrađena 1927. godine.

Posle sela Nedajno počinje gusta šuma Milogora kroz koju vodi panoramski put. Neposredno prije Trse, na lijevoj strani, nalazi se crkva Svetog Đorđa.

OD TRSE DO PIŠČA

Malo selo Trsa je idealno mjesto za kratki predah na ruti „Durmitorskog prstena“. Polovinu puta ste savladali i ovdje imate priliku da nešto pojedete. Ko ne planira ovu rutu kao dnevnu turu, ovdje može i da prenoći, a prije toga možete da idete na planinarenje, vozite planinski bicikl ili da jašete konje.

Iza šume nalazi se selo Pišče i tu se pogled pruža sve do horizonta. U Pišču živi oko 20 stanovnika. U ovom dijelu Pivske planine možete vidjeti zelene pašnjake sa ljekovitim biljem i cvijećem, koji se ljeti pretvaraju u tzv. „cvijetno more“. Pored puta nalazi se crkva Svetog Jovana koja je izgrađena u vrijeme vladavine kralja Nikole. Ovdasnje stanovništvo se oduvijek bavilo gajenjem ovaca. Ovaj predio je posebno poznat po proizvodnji ovčjeg sira i kajmaka.

KROZ PLANINE DO SEDLA

Put vas sada vodi uzbrdo i sa desne strane vam se pruža pogled na Pirni do, gdje se kraljiko pretvara u „more od stijena“, sve dok ne stignete do Todorovog dola na 1.800 mnv. Na kraju doline se uzdiže vrh Prutaš (2.393 mnv). Posebno impresivne su formacije stijena u ovom kraju. Kolizijom dvije tektonske ploče dno mora iz vremena Jure se uzdiglo u ogromne planine. Tako su nastale Dinarske planine, na kojima se jasno mogu vidjeti različiti slojevi tla.

Vrh Sedlena greda (2.227 mnv) ili kako se još naziva „Sedlo bogova“ svojom impresivnom ljepotom oduzima dah. Prevoj Sedlo se nalazi na 1.907 mnv i predstavlja prolaz za naš panoramski put. On je jedan od najposjećenijih vidikovaca sa kojeg se pogled pruža na okolna jezera, Stožinu i vrh Šljemena. Sa istog mjesta počinju planinarske staze u pravcu Bobotovog kuka, Sedlene grede i drugih okolnih planinskih vrhova.

POVRATAK U ŽABLJAK

Od Sedla put ide nizbrdo. Neposredno ispod markantnog vrha Stožine počinje 6,2 km dugačka kružna staza „Jezero“ (čiji obilazak traje oko 3 sata). Ova prolazi pored živopisnih malih jezera Pošćenske doline.

Posljednji dio rute ide magistralom od Šavnika ka Žabljaku i ponovo nudi pogled na panoramu durmitorskog masiva, sa Savinim kukom (2.313 mnv) u centru pažnje, prije nego što se ruta završi u centru Žabljaka.

Pogled na Sedlo

Na Sušičkom jezeru

Todorov do i Prutaš (2.393 mnv)

Visoravan kod Pišča - u pozadini: Bioč i Maglič

Kanjon Sušice kod Male Crne Gore

Planinarska staza za Ćurevac

Kod Nedajnog: Pogled na kanjon Đorđa